

voorkomen). De vleugels zijn vrij breed, rook-bruin en hebben een onduidelijk pterostigma. Van het aderverloop geef ik hierbij een tekening, die meer zegt dan een lange beschrijving. Het achterlijf is breed en dik; over 't algemeen maken de dieren een plompen indruk.

Het geslacht *Sialis* heeft in Europa slechts een drietal vertegenwoordigers, waarvan er één tot Spanje beperkt is (*S. nigripes* Pict.) en de beide anderen in geheel Europa voorkomen. De verschillen tusschen deze beide soorten zijn niet zoo heel gemakkelijk te constateeren. *Sialis flavilatera* (= *lutaria*) L. is lichter dan *S. fuliginosa* Pict., vliegt vroeger dan deze laatste (n.l. April-Juni, terwijl *fuliginosa* van Juni-Juli vliegt) en komt aan stilstaand water voor, terwijl *S. fuliginosa* meer aan stroomend water schijnt voor te komen. Ook is er nog een klein verschil in de vleugeladering. De dwarsader in het subcostaalveld (fig. 4, a) ligt bij *S. flavilatera* zóó, dat de voorste helft van de eerste interradiaalcel (i_1) getroffen wordt; bij *fuliginosa* ligt die dwarsader verder naar voor en raakt de achterste helft van genoemde cel. Dit kenmerk gaat echter niet altijd op en daarom geef ik nog eenige afbeeldingen van het uiteinde van het achterlijf van beide soorten, met behulp waarvan ge ongetwijfeld de soorten zult kunnen onderscheiden ¹⁾.

IJmuiden, April 1926.

H. A. BAKKER.

¹⁾ Ik bemerk uit een schrijven van den heer Thijssse, dat de naam „elzenvlieg" ook aan deze dieren gegeven wordt in ons land. De Engelschen spreken van „alderfly". Deze naam komt mij vrij juist voor, daar de dieren evenals de elzen steeds in de nabijheid van water voorkomen, waterminnend zijn dus.

LIJST VAN VOGELS, WAARVAN HET VOORKOMEN IN ENSCHEDE EN OMSTREKEN VASTSTAAT.

1. Bonte kraai (*Corvus c. corvus*): gewone wintergast; steeds in grooten getale aanwezig.
2. Zwarte kraai (*Corvus c. corone*): vrij algemeen: 's winters in grooter aantal dan 's zomers.
3. Roek (*Corvus f. frugilegus*): wintergast; in 1924 broedde één paartje op het landgoed „Het Smalenbroek".
4. Kauwtje (*Colaeus monedula spermologus*): broedvogel; in tamelijk groot aantal; schijnen hier geen standvogels.
5. Ekster (*Pica p. pica*): gewone broedvogel; 's winters zoo goed als steeds in groote troepen rondzwervend.
6. Notenkraker (*Nucifraga caryocatactes macrorhynchus*): zeldzame wintergast.
7. Vlaamsche gaai (*Garrulus g. glandarius*): gewone broedvogel.
8. Spreeuw (*Sturnus v. vulgaris*): gewone broedvogel; in groot aantal vertegenwoordigd; in zachte winters blijven er heel wat overwinteren. In 't voorjaar soms troepen van 500 tot 1000 stuks in de weilanden; echte spreeuwenwolken!
9. Wielewaal (*Oriolus o. oriolus*): broedvogel; vrij algemeen.
10. Appelvink (*Coccothraustes c. coccothraustes*): hoogstwaarschijnlijk geen broedvogel; wordt op den trek soms gezien.
11. Groenvink (*Chloris c. chloris*): algemeen als broedvogel; overwintert hier niet.
12. Putter (*Carduelis c. carduelis*): wintergast; en op den trek.
13. Sijsje (*Carduelis spinus*): op den trek; op 3-4'26 zingend aangetroffen op den Hölterhof.
14. Barmsijsje (*Carduelis l. linaria*): op den trek; maar niet geregeld.
15. Kneutje (*Carduelis c. cannabina*): gewone broedvogel.
16. Europeesche kanarie (*Serinus canarius serinus*): wordt op den trek wel gezien; in 1923 stellig broedend; in 't voorjaar van 1924 weer in dezelfde buurt zingend aangetroffen; broeden toen niet vastgesteld.
17. Goudvink (*Pyrrhula pyrrhula*): broedvogel; aantal niet groot.
18. Vink (*Fringilla c. coelebs*): gewone broedvogel; vroeger zeldzaam door 't vangen door de „vinkers", die heele bedragen gaven voor een goeden „slagvink". 's Winters groote troepen vormend, vooral bestaand uit wijfjes.
19. Keep (*Fringilla montifringilla*): voor- en najaar op den trek.
20. Huismus (*Passer d. domesticus*): gewone broedvogel.

VOGELS VAN ENSCHEDE.

155

21. Ringmusch (*Passer m. montanus*): gewone broedvogel; vooral buiten de stad.
22. Geelgors (*Emberiza c. citrinella*): gewone broedvogel; 's winters in groote troepen rondzwerfend.
23. Rietgors (*Emberiza S. schoeniclus*): niet algemeen; broedvogel.
24. Kuifleeuwerik (*Galerida c. cristata*): broedvogel; tamelijk algemeen; nestelt zelfs op platte daken! 's Winters in grooter aantal in de stad dan 's zomers.
25. Boomleeuwerik (*Lullula arborea*): broedvogel; niet in groot aantal.
26. Akkerleeuwerik (*Alauda a. arvensis*): algemeen; vooral op de esschen.
27. Boompieper (*Anthus t. trivialis*): broedvogel; algemeen.
28. Graspieper (*Anthus pratensis*): broedvogel; algemeen; vooral op 't Aamsveen.
29. Gele kwikstaart (*Motacilla f. flava*): broedvogel; tamelijk algemeen.
30. Witte kwikstaart (*Motacilla a. alba*): broedvogel; aantal geringer dan van de vorige soort.
31. Boomkruiper (*Certhia b. brachydactylus*): broedvogel; aantal niet groot; toch in alle bosschen aan te treffen.
32. Boomklever (*Sitta europaea caesia*): broedvogel; vrij algemeen.
33. Koolmees (*Parus m. major*): broedvogel; algemeen.
34. Pimpelmees (*Parus c. coeruleus*): broedvogel; algemeen.
35. Zwarte mees (*Parus a. ater*): waarschijnlijk wel broedvogel; vaak op den trek.
36. Kuifmees (*Parus cristatus mitratus*): broedvogel; niet in groot aantal; veel op den trek.
37. Zwartkopmees (*Parus atricapillus rhenanus*): broedvogel; algemeen.
38. Staartmees (*Aegithalos c. caudatus*): broedvogel; algemeen; 's winters tot groote troepen vereenigd; zelden in gezelschap van andere meezen.
39. Goudhaantje (*Regulus r. regulus*): wintergast; in den regel in groote troepen.
40. Vuurgoudhaantje (*Regulus t. ignicapillus*): In 't voorjaar van 1925 zwierf 1 exemplaar op „Het Wooldrik”.
41. Klapkster (*Lanius e. excubitor*): broedvogel; zeldzaam. In 't voorjaar van '25 één paar op 't Aamsveen; later de oude vogels met 4 jongen gezien. In 't voorjaar '26 weer een paartje aanwezig. In vorige jaren geregeld opgemerkt bij den Lonnekerberg en op 't Moorven bij Buurse.
42. Grauwe klauwier (*Lanius c. collurio*): broedvogel; aantal niet groot en achteruitgaand.
43. Grauwe vliegenvanger (*Muscicapa S. striata*): broedvogel; algemeen.
44. Zwartgrauwe vliegenvanger (*Muscicapa h. hypoleuca*): gewone broedvogel in de stadstuinen, waar nestkastjes hangen; wordt in de bosschen ook gehoord, zooals dit voorjaar op 't Heutink en 't Kromhof. Neemt in aantal toe.
45. Tjiftjaf (*Phylloscopus c. collybita*): broedvogel; zeer algemeen; wordt in de stad gehoord.
46. Fitis (*Phylloscopus t. trochilus*): broedvogel; zeer algemeen.
47. Fluitier (*Phylloscopus s. sibilatrix*): broedvogel; vrij algemeen; komt zoowel in beukenbosch als naaldbout voor.
48. Sprinkhaanrietzanger (*Locustella n. naevia*): broedvogel; gehoord op 't Moorveen en op de heide bij de boortorens der Zoutindustrie te Boekelo. Bovendien door den heer B. J. Westenberg ontdekt op een moerassig heideveld tusschen Enschede en Glanerbrug.
49. Groote karekiet (*Acrocephalus a. arundinaceus*): broedvogel, Lonnekermeer.
50. Kleine karekiet (*Acrocephalus S. streperus*): broedvogel; in de spoorstooten en 't Lonnekermeer.
51. Boschrietzanger (*Acrocephalus palustris*): broedvogel; vrij algemeen; in de roggevelden op de esschen.
52. Rietzanger (*Acrocephalus schoenobaenus*): broedvogel; in 't Lonnekermeer.
53. Spotvogel (*Hypolais icterina*): broedvogel; aantal niet groot.
54. Tuinfluitier (*Sylvia borin*): broedvogel; algemeen.
55. Zwartkopje (*Sylvia a. atricapilla*): broedvogel; algemeen.
56. Grasmusch (*Sylvia c. communis*): broedvogel; heel algemeen. Broedt ook in enkele groote stadstuinen.
57. Braamsluiper (*Sylvia c. curruca*): broedvogel; algemeen.

58. Kramsvogel (*Turdus pilaris*): op den trek; in den regel op dezelfde plekken te vinden.
59. Groote lijster (*Turdus v. viscivorus*): tegenwoordig een heel gewone broedvogel; op op 't Wooldrik, aan den rand der stad, nestelen minsten 2 paren.
60. Zanglijster (*Turdus ph. philomelus*): broedvogel; zeer algemeen.
61. Koperwiek (*Turdus musicus*): op den trek; in gezelschap van kramsvogels.
62. Merel (*Turdus m. merula*): broedvogel; zeer algemeen; 's winters in kleiner aantal overwinterend.
63. Tapuit (*Oenanthe o. oenanthe*): broedvogel; vrij algemeen; in 't bijzonder aan den Aamsveenkant en bij den Lonnekerberg.
64. Paapje (*Saxicola r. rubetra*): broedvogel; vrij algemeen; aantal echter niet groot.
65. Roodborsttapuit (*Saxicola torquato rubicola*): broedvogel; vrij algemeen; aantal in de laatste jaren o. i. verminderend. Oorzaak?
66. Zwart roodstaartje (*Phoenicurus ochrurus gibraltariensis*): broedvogel; vrij algemeen in de stad.
67. Gekraagd roodstaartje (*Phoenicurus ph. phoenicurus*): broedvogel; vrij algemeen.
68. Nachtegaal (*Luscinia m. megarhynchus*): broedvogel; in tamelijk groot aantal; in de omgeving van het Wooldrik minstens 5 stuks; bij den Hölterhof 3 stuks.
69. Blauwborstje (*Luscinia suecica cyanecula*): broedvogel; op 't Aamsveen, bij den Lonnekerberg en bij enkele spoorssloten.
70. Roodborstje (*Erithacus r. rubecula*): broedvogel; algemeen; in groot aantal.
71. Heggemusshje (*Prunella m. modularis*): broedvogel; algemeen; in den winter aantal gering.
72. Winterkoning (*Troglodytes t. troglodytes*): broedvogel; algemeen.
73. Boerenwaluw (*Hirundo r. rustica*): broedvogel; algemeen.
74. Huiswaluw (*Chelidon u. urbica*): broedvogel; vrij algemeen; aantal o. i. verminderend.
75. Oeverwaluw (*Riparia r. riparia*): broedvogel; Buurse; Lutterzand; 't Lonnekermeer.
76. Gierzwaluw (*Apus a. apus*): broedvogel; algemeen.
77. Nachtzwaluw (*Caprimulgus e. europaeus*): broedvogel; niet in groot aantal.
78. IJsvogel (*Alcedo atthis ispida*): waarschijnlijk broedvogel; wordt in 't najaar nogal eens gezien.
79. Groene specht (*Picus viridis virescens*): broedvogel; vrij algemeen.
80. Groote bonte specht (*Dryobates major*): broedvogel; zeldzaam.
81. Kleine bonte specht (*Dryobates minor communis*): broedvogel; zeldzaam.
82. Zwarte specht (*Dryocopus m. martius*): broedvogel; op buitenplaatsen; aantal gering.
83. Draaihal (*Lynx t. torquilla*): op den trek gezien; een enkele maal broedend aangetroffen.
84. Koekoek (*Cuculus c. canorus*): algemeen; vooral op heidevelden in de buurt van 't Aamsveen en 't veen zelf.
85. Steenuiltje (*Athene noctua vedalii*): broedvogel.
86. Velduil (*Asio f. flammeus*): broedvogel; jagend aangetroffen op 't Aamsveen.
87. Kerkuil (*Tyto alba*): broedvogel.
88. Torenavalk (*Falco t. tinnunculus*): broedvogel; wordt geregeld ook 's winters gezien.
89. Buizerd (*Buteo buteo*): op den trek en in den winter geregeld waar te nemen.
90. Sperwer (*Accipiter n. nisus*): in den winter nogal eens te zien. Broedvogel?
91. Ooievaar (*Ciconia c. ciconia*): geen broedvogel; wel op den trek waargenomen.
92. Reiger (*Ardea cinerea*): Op 't Smalenbroek vaak visschend aan te treffen.
93. Wilde gans (*Anser anser*): op den trek.
94. Wilde eend (*Anas platyrrhynchos*): broedvogel; niet in groot aantal; nest midden in de heide gevonden.
95. Kuifeend (*Nyroca fuligula*): Op den trek; op 't Lonnekermeer nog in 't laatst van April gezien.
96. Fuut (*Podiceps c. cristatus*): broedvogel op 't Lonnekermeer.
97. Dodaars (*Colymbus r. ruficollis*): broedvogel op plassen in den omtrek van Hengelo.
98. Boschduif (*Columba p. palumbus*): broedvogel; 's winters vaak in groote troepen aanwezig, zooals in 1924 en 1925; minder in 1926.
99. Tortel (*Streptopelia t. turtur*): broedvogel; vrij algemeen.

100. Kievit (*Vanellus vanellus*): broedvogel; vrij algemeen; op den trek vaak in groote troepen in de weilanden; in 't najaar '25 zelfs op den esch, onmiddellijk bij de stad, gezien.
101. Kemphaan (*Philomachus pugnax*): broedvogel; Moorven bij Buurse.
102. Tureluur (*Tringa t. totanus*): broedvogel; op de venen.
103. Grutto (*Limosa l. limosa*): broedvogel; op de venen; ook bij 't Lonnekermeer.
104. Wulp (*Numenius a. arquata*): broedvogel; Aamsveen; Moorven; omtrek Lonnekermeer en Lonnekerberg, en meer plaatsen.
105. Watersnip (*Gallinago g. gallinago*): veel op den trek; ook broedvogel, b.v. op 't Aamsveen.
106. Houtsnip (*Scolopax r. rusticola*): op den trek.
107. Bokje (*Lymnocyptes minimus*): op den trek; Aamsveen.
108. Zwarte stern (*Chlidonias n. niger*): een troep aangetroffen op 't Moorven, druk jagend, en tevens boven 't Lonnekermeer.
109. Waterral (*Rallus a. aquaticus*): op den trek; in 1924 geschoten op 't Moorven.
110. Waterhoen (*Gallinula c. chloropus*): broedvogel; o.a. in spoorsloten, 't Lonnekermeer.
111. Meerkoet (*Fulica a. atra*): broedvogel; in groot aantal op 't Lonnekermeer.
112. Korhoen (*Lyrurus t. tetrax*): broedvogel; Aamsveen; Moorven.
113. Boschfazant (*Phasianus colchicus*): broedvogel.
114. Patrijs (*Perdix p. perdix*): broedvogel.
115. Kwartel (*Coturnix c. coturnix*): stellig broedvogel; heel zeldzaam; op de esschen.
116. Kraanvogel (*Megalornis g. grus*): geregeld op den trek waar te nemen.

Enschede.

H. J. HOGESLAG.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Zwarte bladluizen gevraagd. — Studie makend over de biologie en systematiek der zwarte bladluizen, zou ik gaarne van de abonné's van dit blad levend materiaal dezer dieren ontvangen. Vooral zwarte luizen van *Viburnum opulus*, *Philadelphus*soorten, *Solanum nigrum*, Schermbloemigen en Zuringsoorten zijn voor mij van groote waarde. Volgaarne worden desgewenscht de portkosten vergoed.

Wageningen, Kapelstraat 7.

Ir. C. FRANSSEN, l.i.

De Hop in de Duinen. — Woensdag 11 Augustus waren wij in de Bloemendaalsche duinen, toen plotseling een vrij groote kleurige vogel dwars over den weg vloog. Hij streek neer in een berkje, vlak langs den weg, een meter of tien van ons af en bleef daar eenige oogenblikken zitten. Het was een prachtige hop en als of hij de herkenning wilde vergemakkelijken, hield hij zijn kuif hoog opgericht en uitgespreid. Er was nog een tweede vogel bij, maar die verdween snel onder de duindoorns, zoodat we niet met zekerheid kunnen zeggen, wat dat voor een dier was. T.

Waar zijn de Wespen? — Hier in Bloemendaal is haast den heelen zomer geen wesp te zien. Ik bedoel de gezellig levende wespen, het geslacht *Vespa*, de bewoners en bouwers van de wespennesten. De mooie breedbladige wespenorchis staat bij honderden heerlijk te bloeien, maar wacht tevergeefs op zijn bestuivers. Uren lang heb ik bij de bloemen doorgebracht, zonder een enkele wesp te zien. Zoo kunnen de kansen verkeeren. Denk nog maar eens aan 1921, toen we die wespenplaag hadden. T.

De Anachronismen van 1926. — Op 't oogenblik staat in mijn tuin de gewone Kerstroos (*Helleborus niger*) lustig te bloeien. Eigenlijk mag hij dat pas in November doen. T.